Lietas Nr. C07094614
Lietas arhīva Nr. C-0353-15/1

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē 2015.gada 20.februārī

Aizkraukles rajona tiesa
tiesnese I.Silicka
ar tiesas sēdes sekretāri M.Liģeri,
piedaloties prasītājam /pers. A/ un atbildētājam /pers. B/, izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2014.gada 27.novembrī /pers. A/ (turpmāk – prasītājs), cēlis Aizkraukles rajona tiesā maza apmēra prasību pret /pers. B/ (turpmāk – atbildētājs), par uzturlīdzekļu piedziņu savam uzturam. Prasības pieteikumā prasītājs norādījis, ka 2014.gada 14.jūnijā sasniedzis pilngadību. Pēc pilngadības sasniegšanas 2014./2015. mācību gadā turpina mācīties Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikumā dienas nodaļā 3.kursā izglītības programmā „Pārtikas produktu tehnoloģija".

Līdz 2014.gada jūnijam, pamatojoties uz Aizkraukles rajona tiesas 2011.gada 10.martā izdoto izpildu rakstu, atbildētājs pārskaitīja uz /pers. D/ kontu 170,75 *euro,* paredzot prasītāja uzturam 85 *euro* un viņa brāļa /pers. E/ uzturam 85 *euro.* Pēc tam, kad prasītājs sasniedza pilngadību, atbildētājs uzturlīdzekļu maksāšanu būtiski samazināja līdz 31 *euro* mēnesī, neskatoties uz to, ka prasītājs turpina mācīties vispārizglītojošā mācību iestādē, prasītājam nav savas mantas un atbildētājam ir zināms par šiem apstākļiem. Neskatoties uz to, ka prasītājs ir sasniedzis pilngadību, viņam nav iespējams pašam sevi apgādāt, jo viņš turpina iegūt profesionālo vidējo izglītību mācību iestādē ar dienas apmācības sistēmu (diena skola). Mācību laikā prasītājs dzīvo mācību iestādes dienesta viesnīcā un, saskaņā ar līgumu, īrē gultas vietu dienesta viesnīcā, ikmēneša gultas vietas īre ir 14,23 *euro.*

Norādīts, ka izglītības iestāde Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums 2013./2014.mācību gadā mainīja nosaukumu (iepriekšējais – Rīgas pārtikas ražotāju vidusskola). Mācību iestādes nosaukuma maiņa nav ietekmējusi prasītāja izvēlēto izglītības programmu un kvalifikācijas iegūšanas noteikumus.

Vitāli nepieciešamie izdevumi, kuri saistīt ar prasītāja sadzīvi, skološanos un veselības aprūpi norādīti pielikumā pie prasības pieteikuma. Izdevumos ietilpst arī transporta izdevumi, lai nedēļas nogalē dotos no mācību vietas uz dzīvesvietu un atpakaļ, kas mēnesī ir ne mazāk kā 32 *euro.*

Prasītājam nepieder nekādi īpašumi vai manta, no kuriem varētu gūt labumu, nav noguldījumu kredītiestādēs. Prasītāja māte strādā zemnieku saimniecībā /adrese/, un saņem darba algu 448,30 *euro* pēc likumā noteikto nodokļu nomaksas. Viņas apgādībā ir nepilngadīgs bērns /pers. E/.

Prasītājam nav iespējas pilnvērtīgu izglītības ieguvi savienot ar maksimālu darba slodzi. Lai uzlabotu savu materiālo stāvokli, mācību prakses ietvaros prasītājs 2014.gada vasaras periodā strādāja SIA /Nosaukums A/ par pavāra palīgu, bet no 2014.gada 1.novembra, beidzoties mācību praksei, strādā šajā uzņēmumā nepilnu darba laiku, ne vairāk kā 64 stundas mēnesī, saņemot atalgojumu 2 *euro* stundā, kas viena mēneša ietvaros var būt no 100 *euro* līdz 128 *euro.*

Prasītājam ir zināms, ka atbildētājs strādā zemnieku saimniecībā /adrese/, taču atbildētāja ienākumi nav zināmi. Iespējams, ka atbildētājam pieder nekustami īpašumi (zeme), attiecībā uz kuriem noslēgti zemes nomas līgumi.

Norādīts, ka atbildētājs prasītāja brāļa /pers. E/ uzturam maksā mazāku summu, kā likumā noteikti minimālie uzturlīdzekļi bērna uzturam pēc 7 gadu vecuma sasniegšanas, atbildētājs ir darba spējīgā vecumā un darbspējīgs, gūst ienākumus. Pie šādiem apstākļiem, objektīvi ir pieļaujams, ka atbildētājs prasītāja uzturēšanai mēnesī maksā 100 *euro.* Nosakot uzturlīdzekļu apmēru, jāņem vērā, ka iztikas minimums vienam Latvijas iedzīvotājam 2013.gada decembrī bija 252,19 *euro,* sākot ar 2014.gada 1.janvāri Centrālā Statistikas pārvalde pārtraukusi iztikas minimuma aprēķinu.

Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus savam uzturam 100 *euro* mēnesī, sākot no dienas, kad prasība iesniegta tiesā, līdz apstākļu maiņai, spriedumā nosakot, ka tas izpildāms nekavējoties, lūdz piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam visus tiesāšanās izdevumus.

Prasība pamatota ar Civillikuma 179.pantu, Civilprocesa likuma 1., 28.panta otro daļu, 43.panta pirmās daļas 3.punktu, 93.pantu, 205.panta pirmās daļas 1.punktu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītājs vēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē.

Atbildētājs /pers. B/ rakstveida paskaidrojumā norādījis, ka prasību neatzīst. Atbildētājs norādījis, ka viņam ir jauna ģimene, par ko ir jārūpējas, jo apgādībā ir vēl divi bērni. Norādījis, ka saņemot mazāku algu nekā prasītāja māte, sūtot naudu arī prasītāja brālim. Norādījis, ka katru mēnesi iespēju robežās prasītājam sūta kabatas naudu. Prasītājs saņem stipendiju un, cik atbildētājam zināms, tad arī piestrādā. Atbildētājs paskaidrojumā norādījis, ka vēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas *sēdē (lietas 44.-45.lapa).*

Ar Aizkraukles rajona tiesas tiesneses 2015.gada 14.janvāra lēmumu civillieta nozīmēta izskatīšanai tiesas sēdē *(lietas 48.lapa).*

Prasītājs tiesas sēdē prasību uzturēja pilnībā un sniedza paskaidrojumus atbilstoši prasības pieteikumā norādītajam. Prasītājs papildus paskaidroja, ka piestrādā restorānā par pavāra palīgu, saņem skolas stipendiju 16 *euro,* ir saņēmis arī Eiropas stipendijas. Par kopmītni jāmaksā 15 *euro* mēnesī, pārtikai nedēļā tiek iztērēts 20 *euro,* par telefonu mēnesī maksā 15 *euro,* ir nepieciešami izdevumi arī higiēnas precēm. Norādīja, ka katru otro nedēļu brauc uz mājām, kam nepieciešami 16 *euro.* Paskaidroja, ka māte strādā zemnieku saimniecībā, saņem minimālo algu, par ko uztur viņu un brāli.

Atbildētājs tiesas sēdē prasību atzina daļēji. Paskaidroja, ka strādājot SIA /Nosaukums B/ par mežstrādnieku, strādājot četras stundas dienā, citu ienākumu neesot. Norādīja, ka viņam ir četri apgādājamie - dēls /vārds/, sieva un divi sievas bērni.

Motīvu daļa

Tiesa, noklausījusies pušu paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Civillikuma 179.pantā noteikts, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt (..).

No minētā secināms, ka bērna pilngadības sasniegšanas un vecāku aizgādības izbeigšanās nav pamats vecāku atbrīvošanai no uztura došanas pienākuma, pilngadības sasniegšana negroza vecāku un bērnu ar dzimšanu radušās attiecības.

Civillikuma 179.pants neierobežo vecāku pienākumu apgādāt bērnu ar bērna pilngadības sasniegšanu, bet ar laiku, kad viņi var sevi paši apgādāt. Tādējādi, pilngadības sasniegšana un vecāku aizgādības izbeigšanās nav pamats vecāku atbrīvošanai no šī pienākuma. Uztura došanas pienākums ietver ne vien bērna nodrošināšanu ar ēdienu, apģērbu, mājokli un veselības aprūpi, bet arī vecāku pienākumu izglītot un audzināt bērnu.

Tiesa ņem vērā arī pastāvošo tiesu praksi, un konkrēti, Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2008.gada 26.novembra spriedumā lietā Nr.SKC-440/2008 izdarītos secinājumus, kas veikti līdzīgā lietā pie līdzīgiem apstākļiem.

Likuma „Par valsts pensijām" 19.panta ceturtajā daļā izskaidrots, ka par darba nespējīgiem uzskatāmi bērni, kuri mācās vidējās vai augstākajās mācību iestādēs dienas nodaļā un nav vecāki par 24 gadiem.

No lietā esošās dzimšanas apliecības redzams, ka /pers. A/, dzimuša /datums/, vecāki ir /pers. B/ un /pers. D/ *(lietas 8. lapa).*

Prasītājs mācās Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma dienas nodaļas 3.kursā, ko apliecina mācību iestādes 2014.gada 31.oktobra izziņa Nr.2-39/4096 *(lietas 10.lapa), nav* sasniedzis 24 gadu vecumu, ko apliecina viņa dzimšanas apliecība *(lietas 8.lapa),* līdz ar to, uzskatāms, ka prasītājs, lai gan ir pilngadīgs, tomēr likuma „Par valsts pensijām" 19.panta ceturtās daļas izpratnē ir darba nespējīgs un nevar pats sevi apgādāt, jo ir dienas nodaļas students, mācības šādā režīmā nav savienojamas ar darbu un pilnvērtīgu izglītības apguvi, kas ir pamats uzturlīdzekļu piedziņai no vecāka pilngadīgam bērnam.

No prasības pieteikumā norādītā un prasītāja paskaidrojumiem tiesas sēdē secināms, ka prasītāju un viņa nepilngadīgo brāli /vārds/ pašreiz uztur māte /pers. D/.

Prasītāja mātes /pers. D/ ienākumi ir darba alga zemnieku saimniecībā /Nosaukums C/, vidēji 448,30 *euro* pēc nodokļu nomaksas *(lietas 17.lapa).*

Atbildētāja ienākumi ir darba alga zemnieku saimniecībā /Nosaukums D/, un tā vidēji mēnesī ir 300 *euro* pēc nodokļu nomaksas, ko apliecina 2015.gada 5.janvāra izziņa Nr.1 *(lietas 46.lapa).*

Ieskatoties Tiesu informatīvās sistēmas Zemesgrāmatu reģistrā, redzams, ka uz atbildētāja /pers. B/ vārda reģistrēts nekustamais īpašums /adrese A/, ar kadastra Nr./numurs A/.

Civilprocesa likuma 97.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota uz tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Prasītājs prasības pieteikumā norādījis uzturlīdzekļu aprēķinu uzturam, ceļa izdevumiem, higiēnas precēm, maksai par kopmītni, ko apstiprināja arī paskaidrojumos tiesas sēdē.

Izvērtējot prasītāja norādītos mēneša izdevumus, tiesa atzīst, ka tie kopumā ir pamatoti, šādi izdevumi ir nepieciešami iztikai, dzīvesvietas un mācību procesa nodrošināšanai un tie nav pārspīlēti, pārāk lieli vai ekskluzīvi.

Ņemot vērā Civillikuma 179.pantā noteikto, ka abiem vecākiem ir vienāds pienākums uzturēt bērnu samērā ar viņu mantas stāvokli, līdz bērns var sevi pats apgādāt, un izvērtējot prasītāja vecāku mantisko stāvokli, kā arī prasītāja uzturam nepieciešamos izdevumus, tiesa atzīst, ka no atbildētāja piedzenami uzturlīdzekļi ar labu prasītājam 100 *euro* apmērā ik mēnesi līdz viņš pats spēs sevi apgādāt. Šāds uzturlīdzekļu apmērs ir apmēram puse no prasītāja mēnesī nepieciešamajiem izdevumiem, tas ir taisnīgs, atbilstošs un samērīgs.

Tiesas ieskatā nebūtu nosakāma mazāka uzturlīdzekļu summa, jo prasītāja interesēs ir, lai viņam tiktu nodrošināti pēc iespējas labāki dzīves apstākļi, jo šobrīd prasītājs pats vēl nevar sevi apgādāt.

Tiesa atzīst, ka atbildētājs ir darbspējīgā vecumā, viņa pienākums ir nodrošināt sevi ar tādiem ienākumiem, kas ļautu pildīt likumā noteiktos vecāku pienākumus, lai varētu nodrošināt bērna vajadzības, līdz bērns pats spēs sevi apgādāt.

Apstāklis, ka prasītājs ir sasniedzis pilngadību, neatbrīvo atbildētāju no viņa vecāka pienākumu pildīšanas, tai skaitā, no uzturlīdzekļu sniegšanas.

Tiesas ieskatā, uzturlīdzekļus šādā apmērā, ņemot vērā tiesas secinājumus par prasītāja mātes ienākumiem un mantisko stāvokli, ir spējīga dēla uzturam dot arī prasītāja māte.

Uzturlīdzekļi pēc prasītāja lūguma piedzenami no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas tiesā - 2014.gada 27.novembra līdz laikam, kad prasītājs varēs pats sevi apgādāt.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punktu, pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties izpildāmi spriedumi par līdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam. Prasītājs prasības pieteikumā un tiesas sēdē šādu lūgumu ir izteicis, tādējādi, ir nosakāms, ka spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu, no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam (..).

Savukārt, saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai, līdz ar to, no atbildētāja valsts ienākumos piedzenama valsts nodeva, kas nosakāma saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas pirmā punkta a) apakšpunktu, 35.panta pirmās daļas 3.punktu.

Tā kā uzturlīdzekļu gada maksājumu summa ir 1200 *euro* (100 *euro* x 12 mēneši), piedzenamās valsts nodevas apmērs ir 180 *euro* (15% no 1200 *euro*). Bez tam, no atbildētāja valsts ienākumos piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi to faktiskajā apmērā Ls 6,55 *(lietas 2.lapa).*

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punktu, otro un ceturto daļu, no atbildētāja /pers. B/ par labu prasītājam /pers. A/ piedzenami izdevumi par advokāta pakalpojumiem, kas saskaņā ar lietā iesniegtajiem maksājumu dokumentiem ir 150 *euro (lietas 50.lapa).*

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, (..) un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei.

Tiesa atzīst, ka atbildētājam daļā par tiesas izdevumu piedziņu nosakāms desmit dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 194.pantu, 204.[1] pantu, 205.panta pirmās daļas 1.punktu, 250.[26] pantu, 250.[27] pantu, tiesa

nosprieda

prasību apmierināt pilnīgi.

Sākot no 2014.gada 27.novembra piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus 100 EUR (viens simts *euro*) mēnesī, līdz laikam, kad /pers. A/ pats spēs sevi apgādāt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos tiesas izdevumus – valsts nodevu par uzturlīdzekļu piedziņu 180 EUR (viens simts astoņdesmit *euro*), un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 8,62 EUR (astoņus *euro* un 62 centus).

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, ar lietas vešanu saistītos izdevumus 150 EUR (viens simts piecdesmit *euro*).

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Noteikt /pers.B/ sprieduma labprātīgas izpildes termiņu daļā par tiesas izdevumu piedziņu un ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu – 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas - 2015.gada 27.februāra, apelācijas sūdzību iesniedzot Aizkraukles rajona tiesā.

Tiesnese I.Silicka